

mult év első felének történetét, talán így is lehet mondani „történelmét”, foglalja magában. Utána Lechner Jenő, az eklektikus építőművészetet ismerteti, dr. Bierbauer Virgil pedig a mai kor építészeti törekvéseiről írt „Két korszak mesgyéjén” címmel cikket.

Az album ismerteti ezután a mai generáció építőművészetét, az élő magyar építészek alkotásait, amelyet élénken illusztrál a gazdag képanyag, amelyet építészeink saját maguk választottak ki.

Az album második részében az ipari élet ismertnevű szakírói az építőipar egyes ágainak 50 éves fejlődésének történetét ismertetik. E cikketet követi a szakmai cégek ismertetése, jellemző illusztrációk kíséretében.

A könyvet a minisztériumok ismertetése zárja be.

A szerkesztők és kiadók érdeme, hogy az értékes szacikkeknek olyan keretet adtak, amely ritkítja párját a magyar szakirodalomban. A könyvnek nagy értéke, hogy mindennal bizonyos nemesen a szakembereknek értékes és maradandó műve, hanem hozzá fog járulni ahhoz is, hogy az építészeti kultúrát népszerűvé tegye az ország széles közönsége előtt is.

A mezőgazdasági gép- és eszköztár értékelése, leírása és csoportosítása. Az október hó elsejével meginduló új gazdasági év elején bérletátadásoknál, leltárfelvételeknél minduntalan szüksége van a gazdáknak a mezőgazdasági gépek és eszközök újkori áaira a leltárbecslés és összeállítás céljaira. Ebben kíván segítségére jönni a gazdáknak Rege Károly dr., az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkárának most megjelent munkája: „A mezőgazdasági gép- és eszköztár értékelése, leírása és csoportosítása”. Ára 2 pengő. Megrendelhető a „Pátria” könyvkereskedésben, Budapest, IX., Üllői-út 25. szám alatt.

K Ü L Ö N F É L É K

Halálozások. *Havas* József ny. földmívelésügyi miniszteri tanácsos, a Ferenc József-rend középkeresztese, a III. o. vaskorona-rend, a hadiérmes és magyar vöröskereszt érdemkeresztjének tulajdonosa, egyesületünk választmányi tagja, folyó évi szeptember hó 16-án, életének 83-ik évében Budapesten elhunyt. A megboldogult majdnem teljes két évtizeden át igazgatója volt a zágrábi kir. erdőigazgatóságnak. A szlavóniai Rumán született 1848-ban. Már középiskolai tanuló korában nagy vonzódással viseltetett az erdészeti iránt. 1867 és 1868-ban mint erdőgyakornok különböző magánuradalmaknál gyarapította gyakorlati ismereteit. 1868—1871. években elvégezte az erdészeti akadémiát s önkéntességi évének leszolgálatása után, 1872-ben a

mármarosszigeti erdőigazgatósághoz nevezték ki erdőgyakornoknak. 1873-ban letette az erdészeti államvizsgát, 1874-ben vezetője lett a királymezei erdőgondnokságnak, 1876-ban a szegedi kataszteri igazgatósághoz kerül kataszteri becslőbiztosnak, 1880-ban kerületi kataszteri erdőbecslési felügyelővé lépett elő, 1881-ben a fölmívelés-, ipar és kereskedelemügyi minisztériumban mint központi főerdész teljesített szolgálatot. 1883-ban a budapesti erdőfelügyelőség élére került, ahol teljes 12 éven át közmegelegedésre működött. 1895-ben a zágrábi kir. erdőigazgatóság vezetésével lett megbízva, ahol 1913-ban bekövetkezett nyugalombavonulásáig egyfolytában mint erdőigazgató látta el magas hivatását. 1905-ben miniszteri tanácsosi címmel lett kitüntetve és 1912-ben lett valóságos miniszteri tanácsos. Mint zágrábi erdőigazgató különös érdemeket szerzett a horvátországi kincstári erdők felvirágoztatása, valamint a drávamenti koros tölgyállományok értékesítésének előmozdítása terén. Ő építette fel a zágrábi erdőigazgatóság díszes palotáját s ő fejlesztette ki a hozzáférhetetlen karszti erdőségek úthálózatát s végül kiváló gondot fordított a tengermelléki Karszt beerdősítésére. Érdemei elismerésül ismételten különböző magas kitüntésekben, számtalan elismerésben és jutalomban részesült. Hogy úgy szakkörökben, mint a társadalmi életben a legnagyobb megbecsülésnek örvendett, bizonyítja leginkább az, hogy a Horvát-Szlavon Erdészeti Egyesületnek sok éven át alelnöke volt, hogy az Országos Erdészeti Egyesület s számos más egyesület is választmányi tagjának választotta meg. A végeken tanúsított izzó magyarságáért pedig különösen nagyrabecsülték. A megboldogult földi maradványait folyó évi szeptember hó 18-án a Kerepesi-úti temetőben helyezték örök nyugalomra a kartársak élénk részvéte mellett. Temetésén a földművelésügyi minisztérium erdőtisztja kara is képviseltette magát és sírjára koszorút helyeztetett. Béke hamvaira!

A Nemzetközi Állandó Vízügyi Műszaki Bizottság ülése. Ismeretes, hogy a trianoni békeszerződés Magyarország egységes vízrendszerét darabokra szaggatta: a Tiszának és mellékfolyóinak, nemkülönben a Duna mellékfolyóinak hegyvidéki szakaszai legnagyobb-részben az utódállamok birtokába kerültek. Az azelőtt egységes vízrendszernek illetén szétdarabolására való tekintettel a trianoni szerződés megállapította egy olyan, Magyarország és az utódállamok képviselőiből álló bizottság alakításának a szükségét, amelynek feladata az, hogy öröködjön a kárpáti vízmedence úgynevezett vízügyi egysége felett, vagyis figyelemmel kísérje az egyes államokban tervezett, illetve végrehajtott olyan munkálatokat, amelyek az illető folyó szomszédos állambeli szakaszának a vízjárására érezhető hatást gyakorolhatnak.

Ez a *Nemzetközi Állandó Vízügyi Műszaki Bizottság* minden évben más-más állam területén ülésezik. Ez évi, XIII. ülészakát Jugoszláviában, Raguzában tartotta szeptember 15-ikétől 24-ikéig a

Nemzetek Szövetsége által kinevezett elnök: Carlo Rossetti olasz meghatalmazott miniszter elnöklete alatt.

A bizottság elsősorban is azokat a jelentéseket tárgyalta, amelyekben az egyes államok a területükön tervezett vagy végrehajtott munkálatokról számoltak be. Ezek közül a munkák közül Magyarországot főként a csehszlovák és román kormány által a Felvidéken, illetve Erdélyben tervezett és végzett vadpatakszabályozások, vízmosásmegkötések és kopárfásítások érdeklik és megállapítható, hogy ez a két kormány több olyan enémű munkát hajtott végre, amelyek Magyarországot is szolgálják.

Azután a bizottság az árvízjelző szolgálatra vonatkozó kérdéseket tárgyalta és ezen a téren — különösen a rádió útján való árvízjelzés terén — több fontos újítás életbeléptetését határozta el. Az árvízjelzőszolgáltatnak illetően tökéletesbítése reánk nézve azért nagyon fontos, mert így ármentesítő társulataink a közeledő árvizekről hamarabb értesülhetnek.

A tárgyalásoknak egy további anyagát a Duna és mellékfolyói víz- és jégjárásokra vonatkozólag az egyes államok által benyújtott tanulmányok alkották; végül részletesen foglalkozott a bizottság a Magyarországtól elszakított területeken levő erdők nyilvántartásának a kérdésével.

Magyarországnak ugyanis igen fontos érdeke, hogy csehszlovák és román szomszédaink a Felvidéken és Erdélyben okszerű erdőgazdálkodást folytassanak, mert az erdőtalaj a lehulló csapadéknak nagyrészt hosszabb időn keresztül raktározza magába, tehát az árvizek tartamára és magasságára mérséklő hatással van, míg az erdők okszerűtlen kitermelése nemcsak ebből a két szempontból lenne katasztrofális hatással az Alföldre, hanem azzal a következménnyel is járna, hogy folyóink síkvidéki szakaszaira jóval több hordalék zúdulna le, ami a meder elfajulására vezetne.

Az erdőknek a vízjárásra való hatását újabban minden kultúr-nemzet beható tanulmány tárgyává tette; így például megállapították, hogy a Mississippi újabbkori katasztrofális árvizeit igen nagyrészt a mértéktelen erdőirtás okozta. Olaszországot óriási jelentőségű erdészeti programjának a megvalósításánál többek közt szintén az erdők ilyenmű rendkívüli fontosságának a felismerése vezette.

Ezeknek a szempontoknak a méltánylása vezette a bizottságot is, amikor a jövő év ülészakájának a napirendjére ezeknek a kérdéseknek a bővebb tanulmányozását, különösen pedig az elszakított területek erdőnyilvántartásának a kérdését is kitűzte.

Magyarországot a bizottság tárgyalásain sachsenfelsei Dietrich Alfréd rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter képviselte, akinek kíséretében a földművelésügyi minisztérium szakértői is megjelentek.

Mint minden évben, úgy a mostani ülészakon is felhasználták a szakértők az alkalmat arra, hogy a szomszédos államok szakértőivel

a határ mentén tervezett, mindkét államot érdeklő vízügyi kérdéseket megtárgyalják. A raguzai ülések alkalmával különösen a jugoszláv határ mentén függőben levő kérdésekben történtek fontos megállapodások.

Európa legizletesebb gyümölcse terem Magyarországon.

A *Felsődunántúli Gazdakamara* 5000 gyümölcsfája mintaszerű példaadó kezelésének nyilvános bemutatása Vas megye hegyháti járásában.

Nemcsak Európának, de talán az egész földkerekségének ízben, zamatban legpompásabb gyümölcse a magyar alma, körte, őszibarack, cseresznye, szilva, dinnye, stb.

Mégis évente 2 millió pengőért importálunk csak almát, körtét a vámkülföldről közel 500 vagón mennyiségben. Ide jutott az a Magyarország, mely a középkori történeti feljegyzések szerint Európa gyümölcsöskertje volt valaha.

Máramarost, Erdélyt megszálló hatalmak vették el, tehát az Alföldre és Dunántúlra vár a feladat, hogy a magyar gyümölcsexportot megteremtse.

A földművelésügyi kormány és a kamarák évek óta mindent elkövetnek, hogy az okszerű gyümölcsfavédelem tennivalóit a gazdák úgy megtanulják, mint pld. a szőlőápolást. Ma már a filoxera és peronoszpóra ellen mindenki vonakodás nélkül védekezik, csak a gyümölcsösök termésének 90 százaléka esik áldozatul a sokféle gomba és rovarkártevő zavartalan pusztításának.

Jónevű hazai gyárok már hosszú évek óta készítik az összes modern és okszerű gyümölcsfavédelmi szereket, de ezek az óriási propagandaáldozatok dacára sem terjednek a kívánatos mértékben. Egyik hatalmas hazai vegyipari vállalat végre megtalálta a módját annak, hogy két dunántúli kamara kertészeti szakembereinek felügyelete alatt több ezer gyümölcsfa kerüljön modern kezelés alá Vas vármegyében — annak kézzelfogható igazolására, hogy igenis majdnem 100 százalékban féregmentes exportgyümölcsöt lehet produkálni, csak a gyümölcsfákat is éppen úgy kell védeni, kezelni, ápolni, mint akár a szőlőt.

Az őstermelő és az ipar összefogása mindjárt az első félévben olyan szép és szembeszökő eredményt produkált, hogy a győri gazdakamara a közérdeknek vélt 'szolgálatot tenni, amidőn az általa ápolás alá vett mintegy 5000 gyümölcsfát a nyilvánosság előtt, leszedés előtt most bemutatta.

A mintegy 250 jelenlévő egyhangúlag elismerte, hogy a munka és költség tényleg megteremtette gyümölcsöt.

Dr. *Ormándy* János kamarai igazgató üdvözlő beszédében vázolta a kamara közérdekű célját, szerves elgondolását és többéves munkatervét. Majd dr. *Gróf* Béla magyaróvári akadémiai tanár a növényvédelem és favédelem modern alapelveit és közgazdasági horderejét ismertette és élesen szembeszállott a maradi gazdák azon ká-

ros felfogásával, hogy a gyümölcsöskert nem igényel és nem érdemel kezelést. Művelni kell a gyümölcsöskert talaját is, sőt teljes trágyázásban is kell azt részesíteni. Az almamoly és a bimbólikasztó bogár, továbbá a fusikládium a legveszélyesebb gyümölcsfakártevő. De úgy a gomba — mint a rovarkártevők ellen egész sereg hazai, jól bevált irtószert áll már rendelkezésre.

Krämer Ernő kamarai kertészeti intéző ismertette ezután a gyümölcsfák kezelésének módjait. E munkák téli, tavaszi és nyári teendőkre tagolhatók, továbbá mechanikai munkákra és permetezésekre.

A munkák sorrendje a következő volt: A legelső teendő volt a fák erélyes megtisztogatása, a galyak alapos megritkítása, a száraz felesleges ágak kegyetlen lenyесése. A fák kérgét kaparóval lekaparta, drótkéfével lekefélte, hogy az ott tanyázó és szaporodó összes kártevőket kiirtsa. Ez a *mechanikai ritkítás és nagytakarítás levegőt és napfényt* vitt be a fák sűrű koronájába, mi az alvó rügyeket termőrügyekké alakította át és egyben halála lett a betegségek okozó gombák és rovarok milióinak.

Ezután jön a három tavaszi és a három nyári *permetezés*.

Rügyakadás előtt 2 százalékos *bordói lé* és 2 százalékos *kénoldat*: *Amonil*-permetezés szükséges, melyet 1—2 nap múlva 15 százalékos *Dendrin*-permetezés követ úgy, hogy a fa csurogjon és szinte teljesen megfűrődjék a *Dendrin* levében. A cél itt részben a kártevők elpusztítása, részben a fák kérgének a megfiatalítása. Virágzás alatt nem szabad nedvesen permetezni, mert a virágot (szaporító szerveket) tönkreteszi, de lehet száraz porral *porozni*, aminek ugyanaz a védekező hatása. *Virágzás után* fél százalékos *bordói lé*, egynegyed százalékos *Amonil* (kén) és 100 liter permetlére 25 dgr. *Darsin* (Arzén) permetezése következik, főleg az almamoly és az araszolók ellen. Ezt követi 7—10 nap múlva a harmadik permetezés, az előbb leírt anyagokkal. Az első nyári *permetezés* június elején már erősebb oldatokkal eszközölteik: 1 százalékos *bordói lé*, 1 kg *mész*, fél kg *Amonil*, egynegyed kg *Darsinnal* keverve. — Ezt követi a hernyófogó enyvesgyűrűk vagy a *szalmaköteleknek* a fák törzsére való elhelyezése, ami a hernyók, bábok, bimbólikasztó, almamoly és egyéb rovarok összefogását teszi lehetővé. A szalma olcsó, a szalmakötél 10 naponként cserélhető. A megfogott rovarkártevők száma gyűrűnként 30—50 db között váltakozik, tehát a szákmány dús és gazdag. Közben az első permetezést követi a fák aljának gondos *felásása*, egészen a korona csurgójáig. A harmadik permetezés után ezt a tányért megkapáljuk. Július második felében következik egy újabb nyári permetezés a júliusival azonos permetlékeveréssel: 1 százalékos *bordói lé*, egynegyed százalékos *Amonil*, egynegyed százalékos *Darsin*. — Ha a levéltetvek fellepnek, a megtámadott ágreszeket 2 százalékos *Poksín*-oldattal permetezzük. Az esetleg mutatózó vértetű ellen a *Pomrin* és *Dendrin* ecsetelése

használ. — Augusztus második felében jön a harmadik nyári permetezés, már erősebb szerekkel: 1 százalékos *bordói lé*, félszázalék *Amonil* (kén), egynegyed százalék *Darsin* (arzénméreg). — A 20—30 éves fák permetezéséhez a Felsődunántúli Gazda-Kamara 12 db magasnyomású hátonhordozható *Calimax permetezőgépet* használ. 8 méteres bambuszcső segítségével a legmagasabb fák teteje is megpermetezhető.

Az újmajori gyümölcsfák az uradalmi utak mentén vannak ültetve, tehát semmi területet nem vonnak el egyéb mezőgazdasági hasznosítás elől. Egészséges, dús, színes és mosolygó almatermésükkel igazán a legszebb látványt nyújtották a kamara által összehívott környékbeli gazdaközönségnek. A tanulmányi kirándulásról mindenki azzal a meggyőződéssel utazott el, hogy ime kézzelfoghatólag és szemmel láthatólag be van bizonyítva, miszerint a gyümölcsfa igen bőséges kamattal fizeti meg gazdájának költséget és fáradtságot nem kímélő munkáját. A szaktanulmányi kirándulást követő társasbédén egyhangúan az a közóhaj nyilvánult meg, hogy minden vármegyében így kellene pár ezer gyümölcsfát ápolás alá venni, amit azt a Felsődunántúli Gazdakamara megtette a sárvári és vasvári járásban.

(MG.)

34. Kimutatás

a m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolai Segélyző Egylet *alaptökéjének gyarapítására* 1930 augusztus 1-től szeptember 20-ig az erdészeti társadalom részéről befizetett adományokról.

Adományt küldtek: Béky Albert 4, Bibel János 5, Boór Károly 5, Börzsönyi Gyula 10, Bund Károly 20, Cserneczky Károly 3, Dimák Ödön 10, vitéz Fejes József 1, Fekete Béla 20, Felsődunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesület Győr 31.18, Füstös Zoltán 4, Gloser Dezső 2, Haider Henrich 3, Hollós Gyula 5, Kacsó András 10, Kálmán Béla 5, Kelemen Jenő 5, vitéz Kiss Lajos 2, Kolecsányi László 10, Kósa Gyula 2, Kovács József 3, Kovaliczky Vladimir 6, Kovássy Kálmán 4, vitéz Kristófy Gyula 10, Loványi Herbert 2, Mayer László 5, Metzli Kamill 20, Modrovich Ferenc 1, Nagy Zoltán 2, Ronchetti Gáspár 10, Rusz Dénes 10, Sébor János 1, Szegedy Oszkár 4, Szeles István 2, vitéz Szilágyi Ilosvay Lajos 20, Szóják Károly 5, Szy Dénes 10, Térfy Béla 20, Velics Gyula 6, Zavitsa József dr. 5, Zsák Lajos 4 pengőt.

A jelen kimutatás szerint befolyt összeg 307.18 pengő, amelyhez hozzáadva a már előzőleg kimutatott befizetések összegét, a gyűjtés eddigi eredménye 9252.74 pengő.

Bianco csekklap használata esetén a befizetések „M. kir. bányá-

mérnöki és erdómérnöki főiskolai Segélyző Egylet, Sopron" címen az 57.936. számú csekkszámú lánkra eszközöndök.

Sopron, 1930 szeptember 24.

Széki János főiskolai tanár,
a Segélyző Egylet elnöke.

Hadikölcsön és életbiztosítottak figyelmébe! Az a hatalmas szervezőmunka, amelyet az Országos Hadikölcsön Párt a károsultak érdekében kifejt, újabb elismerésben részesült azáltal, hogy a Magyar Életbiztosítottak Országos Egyesülete megszüntette önállóságát és beolvadt a pártba. Ez a több ezer tagból álló károsult tömeg új erővel gazdagítja a megindított mozgalmat. Ezen csatlakozásnál fogva ismételtlen fölkerjük úgy az életbiztosítottakat, mint a hadikölcsöntulajdonosokat, hogy most már minden jelentkezést, panaszbejelentést vagy felvilágosítást kérő levelet válaszbélyeg melléklésével az Országos Hadikölcsön Párt központjához (Budapest, VI., Podmaniczky-u. 27., I. em. 12.) intézzenek, ahol teljesen ingyen állunk minden károsultnak rendelkezésére.

Állami gépjárművezetőképző tanfolyam. Állami gépjárművezetőképző (soffőr) tanfolyam nyílik meg a m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet keretében október 27-én este 7 órakor az intézet Budapest, VIII., József-körút 6. szám alatti helyiségében. Beiratás naponta délelőtt 9—1 óra között az igazgatósági irodában, ahol a felvételhez szükséges űrlapok a hivatalos órák alatt előzetesen beszerezhetők. Az igazgatóság.